

**ТРЕНІНГ ЯК ІНТЕРАКТИВНА ФОРМА РОБОТИ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ**

Гевчук Наталія, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.

ORCID: 0000-0002-4067-0311

E-mail: hevchuk@kpnu.edu.ua

Мельник Жанна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.

ORCID: 0000-0003-3348-0939

E-mail: melnyk.zhanna@kpnu.edu.ua

Мельник Людмила, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.

ORCID: 0000-0002-3563-3137

E-mail: melnyk.lyudmyla@kpnu.edu.ua

У статті представлено аналіз різних підходів до визначення поняття «тренінг» та використання його у професійній підготовці фахівців соціальної сфери. Подано аналіз 3 тренінгових програм: тренінг формування вербальних навичок фахівця соціальної сфери, тренінг розвитку резильєнтності фахівця соціальної сфери, тренінг соціального лідерства соціального працівника, які забезпечують реалізацію освітнього компоненту Тренінгові студії за освітньо-професійною програмою «Соціальна робота та соціально-психологічне консультування», зі спеціальності І10 Соціальна робота та консультування галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка. Охарактеризовано зміст кожної тренінгової програми, як інтерактивної форми роботи зі студентами.

***Ключові слова:** тренінг, інтерактивне навчання, соціальна робота, професійна підготовка, формування вербальних навичок, соціальне лідерство, резильєнтність, адаптивні навички, саморегуляція.*

**TRAINING AS AN INTERACTIVE FORM OF WORK
IN THE PREPARATION OF FUTURE SOCIAL SECTOR SPECIALISTS**

Hevchuk Nataliia, Head of the Department of Social Work, PhD in Pedagogy, Associate Professor, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University.

ORCID: 0000-0002-4067-0311

E-mail: hevchuk@kpnu.edu.ua

Melnyk Zhanna, PhD of Philosophy, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Social Work, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University.

ORCID: 0000-0003-3348-0939

E-mail: melnyk.zhanna@kpnu.edu.ua

Melnyk Liudmyla, PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University.

ORCID: 0000-0002-3563-3137

E-mail: melnyk.lyudmyla@kpnu.edu.ua

The article presents an analysis of various approaches to defining the concept of «training» and its use in the professional training of social workers. It analyzes three training programs: training in verbal skills for social workers, training in resilience for social workers, and training in social leadership for social workers, which provide the educational component of the Training Studio's educational –professional program «Social Work and Social-Psychological Counseling» in the specialty I10 Social Work and Counseling in the field of knowledge I Health Care and Social Security at the Ivan Ohienko Kamianets-Podilskyi National University. The content of each training program is described as an interactive form of work with students.

Future social workers should possess not only solid theoretical knowledge, but also developed practical skills in interpersonal interaction, communication, teamwork, and decision-making in complex and crisis situations. In this context, the use of interactive forms of learning, in particular training, which ensures the active involvement of students in the educational process, contributes to the formation of professional competencies, the development of reflection and practice-oriented thinking, becomes particularly relevant.

Training as an interactive form of work creates conditions for modeling real professional situations, gaining experience in interacting with different categories of clients, and increasing the readiness of future social workers for practical activities, in particular through the implementation of trainings on the formation of verbal skills, the development of resilience, and social leadership of a social worker.

Having analyzed various training programs as interactive forms of work in the training of social sphere specialists, we can conclude that this form of work contributes to the professional development of higher education applicants, helps to develop self-knowledge skills, stress resistance and form leadership orientations.

Promising areas of further research may be the study of the effectiveness of implementing these training programs in the educational process, determining the motivation of higher education applicants to implement the acquired skills during internships in social institutions.

Key words: training, interactive learning, social work, professional training, verbal skills development, social leadership, resilience, adaptive skills, self-regulation.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сучасні соціально-економічні трансформації, зростання кількості вразливих груп населення та ускладнення соціальних проблем зумовлюють підвищені вимоги до професійної підготовки фахівців соціальної сфери.

Майбутні соціальні працівники мають володіти не лише ґрунтовними теоретичними знаннями, а й розвиненими практичними навичками міжособистісної взаємодії, комунікації, командної роботи, прийняття рішень у складних і кризових ситуаціях. У цьому контексті особливої актуальності набуває використання інтерактивних форм навчання, зокрема тренінгу, який забезпечує активне залучення здобувачів освіти до освітнього процесу, сприяє формуванню професійних компетентностей, розвитку рефлексії та практикоорієнтованого мислення.

Тренінг як інтерактивна форма роботи створює умови для моделювання реальних професійних ситуацій, набуття досвіду взаємодії з різними категоріями клієнтів та підвищення готовності майбутніх фахівців соціальної сфери до практичної діяльності, зокрема через реалізацію тренінгів формування вербальних навичок, розвитку резилієнтності, а також соціального лідерства соціального працівника.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні наукові публікації підтверджують важливість інтерактивних тренінгових технологій у професійній

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

підготовці майбутніх соціальних працівників як засобу формування практичних компетентностей, необхідних для ефективної діяльності в соціальній сфері.

У контексті розвитку науково-технічного прогресу саме інтерактивне навчання є важливою складовою професійної підготовки майбутніх соціальних працівників, оскільки воно сприяє більш ефективному засвоєнню нового матеріалу, формуванню навичок самостійного мислення та розвитку комунікативної компетентності, необхідної для професійної взаємодії з клієнтами.

Так, А. Ковтун зазначає, що використання інтерактивних методів у підготовці майбутніх соціальних працівників у закладах вищої освіти сприяє розвитку комунікативних умінь і навичок, допомагає розв'язувати завдання комунікативного, пізнавального та виховного спрямування, формує здатність установлювати емоційний контакт зі співрозмовниками, а згодом із клієнтами соціальної роботи, ефективно працювати в команді та враховувати позиції й погляди інших [7].

Н. Волкова та І. Олійник підкреслюють, що інтерактивне навчання забезпечує не лише глибше опанування теоретичного матеріалу, а й розвиток практичних умінь, необхідних для оперативної адаптації до непередбачуваних і стресогенних ситуацій. Соціально-психологічний тренінг як різновид інтерактивного навчання створює умови для моделювання реальних професійних ситуацій, відпрацювання навичок емоційної саморегуляції, активного слухання та ефективної комунікації, що сприяє формуванню професійних компетентностей і особистісної стійкості майбутніх психологів, важливої для діяльності в умовах тривалої соціальної напруги [2].

Т. Децюк та Т. Коленіченко розглядають тренінг як інноваційний метод навчання студентів у закладах вищої освіти, що потребує оновлення підходів до викладання [4].

Т. Волошенко, тренінг трактує як ефективну форму активного навчання в малій групі, що забезпечує засвоєння знань, формування навичок і соціальних установок через практичну діяльність, зворотний зв'язок і рефлексію. Результативність тренінгу, на думку автора, зумовлюється не лише змістом програми, а й умінням тренера працювати з груповою динамікою, гнучко реагуючи на процеси, що виникають у ході взаємодії учасників. Перевагами тренінгу є ігровий формат навчання, опрацювання реальних життєвих ситуацій, психологічний аналіз досвіду, що сприяє перенесенню набутих умінь у практику. Тренінги охоплюють різні напрями – від розвитку командної взаємодії та професійних навичок до підвищення особистої ефективності й розвитку персоналу [3].

Виклад основного матеріалу дослідження. У Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка здійснюється підготовка фахівців зі спеціальності І10 Соціальна робота та консультування галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення, за освітньо-професійною програмою «Соціальна робота та соціально-психологічне консультування». Зміст освітньої програми передбачає освітній компонент «Тренінгові студії», який включає: тренінг формування вербальних навичок фахівця соціальної сфери, тренінг розвитку резильєнтності фахівця соціальної сфери, тренінг соціального лідерства соціального працівника, які проводяться у 2, 6 та 7 семестрах відповідно.

Розглянемо тренінг формування вербальних навичок фахівця соціальної сфери. У контексті професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери особливої актуальності набуває формування вербальних навичок як складової комунікативної компетентності. Професійна діяльність соціального працівника передбачає постійну взаємодію з різними категоріями клієнтів, що зумовлює необхідність володіння техніками ефективного мовленнєвого впливу, активного слухання, емпатійного реагування та конструктивного діалогу.

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

Мета курсу «Тренінгові студії: тренінг формування вербальних навичок фахівця соціальної сфери»: формування у здобувачів вищої освіти комунікативної компетентності як складової професійної компетентності, що передбачає вивчення особливостей формування комунікативної компетентності фахівця соціальної сфери, а також практичних вмінь застосування технік ефективної комунікації у своїй професійній діяльності.

Завданнями курсу є: розширення можливості встановлення контакту в різних ситуаціях спілкування; відпрацьовування навичок розуміння інших людей, себе, а також взаємин між людьми; опанування навичок ефективного слухання; активізація процесу самопізнання та самоактуалізації; розширення діапазону творчих здібностей.

Н. Перхайло, Л. Яценко стверджують, що професійна діяльність фахівців із соціальної роботи, задіяних у різних закладах та установах соціальної сфери, виконують значний обсяг посадових обов'язків, які передбачають і здійснюються в контексті й за допомогою фахового спілкування. Останнє виступає як складник, умова чи окремий вид діяльності фахівців із соціальної роботи [11].

У цьому зв'язку актуальним видається висновок А. Капської, яка пов'язувала реалізацію змісту діяльності фахівців із соціальної роботи з процесом професійного спілкування. Дослідниця зазначає, що стрижневим компонентом професійної компетентності фахівця соціальної сфери є комунікативна компетентність. Тобто якість професійного спілкування фахівців із соціальної роботи, з одного боку, зумовлюється специфікою самої діяльності, а з іншого – визначається рівнем професіоналізму фахівця, який передбачає належний рівень компетентності й готовності до спілкування [6].

Комунікативна компетентність є інтегральною якістю особистості майбутнього фахівця соціальної сфери, оскільки синтезує в собі загальну культуру спілкування та специфічні прояви її в професійній діяльності. Зазначена компетентність вимагає чіткого орієнтування в професійній ситуації й вибору саме тих засобів комунікації, що є найбільш ефективними [12].

Володіючи належним рівнем комунікативної компетентності, особистість вступає у процес спілкування, маючи певний ступінь самоповаги і самосвідомості, що зазнають розвитку в міжособистісній взаємодії. Реалізація особистістю своєї суб'єктності у спілкуванні пов'язана з наявністю у неї високого рівня розвитку комунікативної компетентності. Комунікативна компетентність є необхідною умовою успішної комунікативної і професійної реалізації особистості.

Комунікативну компетентність визначають як сукупність комунікативних здібностей, комунікативних вмінь і комунікативних знань, адекватних комунікативним завданням і достатніх для їхнього.

Тренінг формування вербальних навичок фахівця соціальної сфери передбачає формування у здобувачів вищої освіти трьох основних сторін спілкування: комунікативну (обмін інформацією між людьми та її уточнення, розвиток); інтерактивну (організація взаємодії між людьми, які спілкуються, тобто обмін не тільки знаннями, думками, ідеями, а й діями, зокрема при побудові спільної стратегії взаємодії, наприклад, потрібно узгодити дії, розподілити функції або вплинути на настрій, поведінку, переконання співрозмовника); перцептивну (процес сприйняття партнерами один одного при спілкуванні та встановлення на цій основі порозуміння між ними).

Таким чином, в результаті опанування тренінгу формування вербальних навичок фахівця соціальної сфери у здобувачів вищої освіти формуються такі програмні результати навчання як: вміння ефективно працювати як індивідуально, так і у складі міждисциплінарної команди фахівців з використанням усної та письмової комунікації українською мовою для здійснення професійної діяльності.

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

Розглянемо тренінг соціального лідерства соціального працівника, як інтерактивну форму підготовки майбутніх соціальних працівників.

В сучасних умовах розвитку суспільства, коли світова спільнота ввійшла в епоху глобалізації та постійно нарощуваних темпів динамічних змін в економічній, політичній, соціальній структурах суспільств цілих країн і народів, постає вкрай важлива необхідність у появі незаангажованої, ерудованої, інтелектуальної, культурної і моральної частини молоді та зрілих людей, які готові не лише по-новому мислити, але, що є набагато важливішим, діяти в складних умовах постійних криз, інертності і зневіри значної частини світового суспільства. Людей, які можуть бути лідерами не лише особистого життя, а й провідниками ідеї, що світ змінюється лише тоді, коли в самих нас вистачає сміливості, розуму й енергії змінюватися [10, с. 4].

Метою викладання освітнього компоненту «Тренінг соціального лідерства соціального працівника» є сформувати в учасників компетенції, необхідні для становлення лідерських якостей особистості, відпрацювати прийоми їх розвитку, ознайомитись з якостями соціального лідера та оцінити власні лідерські здібності, сформувати навички впевненої поведінки та максимального використання комунікативного потенціалу в житті й у професійній діяльності.

Вивчаючи даний освітній компонент, здобувачі вищої освіти оволодіють програмними компетентностями навчання, зокрема – здатністю розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності соціального забезпечення або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Загальними компетентностями: здатністю приймати обґрунтовані рішення; здатністю працювати в команді; здатністю до міжособистісної взаємодії; здатністю мотивувати людей та рухатися до спільної мети. Спеціальними (фаховими, предметними) компетентностями: здатністю дотримуватися етичних принципів та стандартів у професійній діяльності; здатністю до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

Щодо очікуваних результатів навчання з дисципліни, то студенти зможуть ефективно працювати як індивідуально, так і у складі міждисциплінарної команди фахівців; демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

Освітній компонент «Тренінг соціального лідерства соціального працівника» складається із 24 занять (48 годин лабораторних) та включає вивчення наступних тем: Лідер та лідерські якості, Імідж лідера, Лідер та його команда, Лідер – ініціатор позитивних змін у житті громади, Лідер – організатор волонтерської діяльності та інші. На завершення вивчення дисципліни кожен здобувач вищої освіти розробляє власну тренінгову програму соціального лідера та представляє її.

Розвиваючи лідерські якості майбутні фахівці соціальної сфери вдосконалюють свої професійні вміння організовувати робочий процес, бути ініціаторами соціальних змін у своїх територіальних громадах, налагоджувати взаємодію між різними соціальними установами, сприяти розвитку волонтерського руху.

Розглянемо тренінг розвитку резильєнтності майбутніх фахівців соціальної сфери.

В умовах трансформації суспільства та війни актуальним стає формування резильєнтності майбутніх соціальних працівників, які постійно працюють із клієнтами в кризових ситуаціях, що може призводити до стресу, тривоги та професійного вигорання. У зв'язку з цим особливої значущості набуває формування резильєнтності як цілісного, динамічного особистісного утворення.

Резильєнтність майбутніх соціальних працівників це здатність ефективно адаптуватися до складних життєвих і професійних викликів, відновлюватися після стресу та розвиватися у кризових умовах. Так, А. Мастен та ін. [14] розглядає її як властивість динамічної системи успішно пристосовуватися до загроз, що впливають на функціонування та розвиток, а О. Кокун [8] підкреслює її інтегральну фізичну, когнітивну, емоційну та поведінкову здатність людини адаптуватися і зростати після невдач.

Формування резильєнтності потребує усвідомлення власних ресурсів, перспективного мислення, прийняття змін, турботи про здоров'я, соціальної підтримки та позитивної мотивації [13].

У роботі В. Мойсеюк, О. Столяренко, Н. Жияк резильєнтність соціальних працівників розглядається як цілісне, динамічне особистісне утворення, що ґрунтується на стійкій мотивації до творчої діяльності, професійній компетентності та здоров'язбережувальному світогляді, які застосовуються у соціальній роботі та забезпечують особистісну і професійну самореалізацію. У структурі резильєнтності автори виділяють і обґрунтовують такі компоненти: мотиваційно-ціннісний, емоційно-вольовий, когнітивний та рефлексивний [9].

Резильєнтність у ряді досліджень розглядається як інтегративна особистісна характеристика, що включає когнітивний (оптимістичні установки, рефлексивність), емоційний (саморегуляція, толерантність до стресу), поведінковий (адаптивні копінг-стратегії) та соціальний (підтримка, комунікативна компетентність) компоненти.

Тренінг розвитку резильєнтності фахівця соціальної сфери передбачає такі практичні результати навчання, згідно освітньої програми Соціальна робота та соціально-психологічне консультування, як уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей та застосовувати метод резильєнтності для захисту ментального здоров'я від стресогенних чинників.

Тренінг має інтерактивний формат і передбачає поєднання міні лекцій, групових дискусій, вправ на саморефлексію, рольових ігор, аналізу кейсів, технік розвитку емоційної саморегуляції та формування навичок конструктивного подолання стресових ситуацій. Програма складалася з 24 занять. Структурно тренінг охоплює такі змістові модулі: усвідомлення власних ресурсів і факторів вразливості; розвиток навичок емоційної саморегуляції; формування адаптивних копінг-стратегій; розвиток соціальної підтримки та професійної взаємодії; профілактика професійного вигорання. Особливу увагу приділено формуванню здатності до рефлексії професійного досвіду, усвідомленню меж відповідальності соціального працівника, розвитку навичок самопідтримки та збереження професійної ідентичності. Тренінг передбачає поступове освоєння знань і навичок, їх практичне закріплення та рефлексивне осмислення досвіду.

Зауважимо, що формування резильєнтності майбутніх соціальних працівників є ключовим завданням професійної підготовки, оскільки забезпечує здатність ефективно адаптуватися до стресових і кризових умов, зберігати психічне здоров'я та професійну мотивацію.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, проаналізувавши різні тренінгові програми, як інтерактивні форми роботи у підготовці фахівців соціальної сфери, ми можемо зробити висновок, що дана форма роботи сприяє професійному розвитку здобувачів вищої освіти, допомагає розвинути навички самопізнання, стресостійкості та формувати лідерські орієнтири.

Перспективними напрямками подальших досліджень може стати дослідження ефективності впровадження даних тренінгових програм у навчальний процес, визначення мотивації здобувачів вищої освіти до реалізації набутих навичок під час проходження практик у закладах соціального спрямування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. «Будуємо майбутнє разом»: програма профілактики конфліктів та правопорушень серед учнівської молоді : навчально-методичний посібник [Л. В. Зуб, Т. Л. Лях, Л. А. Мельник та ін.]; за ред. Т. В. Журавель, М. А. Снітко. К. : ТОВ «ОБНОВА КОМПАНІ», 2016. 298 с.
2. Волкова Н. П., Олійник І. В. Соціально-психологічний тренінг як метод інтерактивного навчання у процесі підготовки майбутніх психологів до соціально-психологічної підтримки громадян в умовах війни. *Педагогічна Академія: наукові записки*, 2025. Вип. 16. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15101894> (дата запити: 15.02.2026).
3. Волошенко М. О. Тренінг-курс як частина професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до формування усвідомленого батьківства у молоді. *Журнал «Перспективи та інновації науки»*(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»). Вип. 7(12) 2022. URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/1742/1740> (дата запити: 25.02.2026).
4. Децюк, Т. М., Коленіченко Т. І. Тренінг як сучасний інтерактивний метод професійної підготовки майбутніх соціальних працівників. *Проблеми оптимального функціонування особистості у сучасних умовах : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (25 жовтня 2018 року)*. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна: Харків, 2018. С. 41-44.
5. Журавель Т., Строева Н. Побудова позитивної життєвої перспективи: методичний посібник до тренінгової програми для роботи з підлітками і молоддю. Київ: видавництво ФО-П Буря О.Д., 2025. 100 с.
6. Капська А. Й. Соціальна педагогіка. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 488 с.
7. Ковтун А. Ю. Актуальність використання інтерактивних технологій в процесі професійної підготовки майбутніх соціальних працівників. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. ГО "НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ЦЕНТР СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ" 2024. Вип. 3. URL: file:///C:/Users/HP/Downloads/08_02_3_2024_Kovtun.pdf (дата запити: 24.02.2026)
8. Кокун О. Професійна життєстійкість особистості: аналіз феномена. *Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту психології імені Г. Костюка НАПН України*. 2020. Т. V. Вип. 20. С. 68–81. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/721356>. (дата запити: 20.02.2026)
9. Мойсеюк В. П., Столяренко О.Б., Жилияк Н.В. Наукові основи формування резильєнтності соціальних працівників і психологів. *Інклюзія і суспільство : науковий журнал / редкол.: М. М. Тріпак (гол. ред.)*. Кам'янець-Подільський : Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут», 2025. Вип. 1(9). 132 с. URL: <https://surl.li/ovgvbc> (дата запити: 13.02.2026)
10. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононець Н.В. Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ, 2020. 232 с.
11. [Перхайло Н.](#), Яценко Л. Соціально-психологічні аспекти професійного спілкування фахівців із соціальної роботи. *Габітус*. 2020. Вип. 17. С. 30–34.
12. Федорчук В. М., Федорчук В. В., Комарніцька Л. М. Тренінг комунікативної компетентності: Практикум. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2021. 176 с.
13. Чиханцова О., Гуцол К. Психологічні основи розвитку резильєнтності особистості в період пандемії Covid-19: практичний посібник. Київ: Національна академія педагогічних наук України, Інститут психології імені Г. Костюка, 2022. 128 с.
14. Masten A., Lucke C., Nelson K., Stallworthy I. Resilience in development and psychopathology: Multisystem perspectives. *Annual Review of Clinical Psychology*. 2021. No 17. P. 521-549. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33534615> (дата запити: 25.02.2026)

REFERENCES

1. Zub, L. V., Liakh, T. L., Melnyk, L. A. ta in. (2016) «Buduemo maibutnie razem»: prohrama profilaktyky konfliktiv ta pravoporushen sered uchnivskoi molodi [«Building the Future Together»: A Program for the Prevention of Conflicts and Offenses Among Student Youth] : navchalno-metodychnyi posibnyk; za red. T. V. Zhuravel, M. A. Snitko. Kyiv : TOV «OBNOVA KOMPANI». 298 s. [in Ukrainian].
2. Volkova, N. P., Oliinyk, I. V. (2025) Sotsialno-psykholohichni treninh yak metod interaktyvnoho navchannia u protsesi pidhotovky maibutnikh psykholohiv do sotsialno-psykholohichnoi pidtrymky an Interactive Learning Method in the Process of Preparing Future Psychologists for Providing Socio-Psychological Support to Citizens in Wartime Conditions]. Pedahohichna hromadian v umovakh viiny [Socio-Psychological Training as Akademiia: naukovyi zapysky. Vyp. 16. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15101894> [in Ukrainian].

3. Voloshenko, M. O. (2022) Treninh-kurs yak chastyna profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv sotsialnoi sfery do formuvannia usvidomlenoho batkivstva u molodi [A Training Course as a Component of Professional Preparation of Future Social Work Specialists for Promoting Conscious Parenthood Among Youth]. Zhurnal «Perspektyvy ta innovatsii nauky» (Seriiia «Pedahohika», Seriiia «Psykhohohiia», Seriiia «Medytsyna»). Vyp. 7(12). URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/1742/1740> [in Ukrainian].
4. Detsiuk, T. M., Kolenichenko, T. I. (2018) Treninh yak suchasnyi interaktyvnyi metod profesiinoi pidhotovky maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv [Training as a Modern Interactive Method of Professional Preparation for Future Social Workers]. Problemy optimalnoho funktsionuvannia osobystosti u suchasnykh umovakh : materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (25 zhovtnia 2018 roku). Kharkivskiy natsionalnyi universytet imeni V. N. Karazina. Kharkiv. S. 41–44. [in Ukrainian].
5. Zhuravel, T., Stroieva, N. (2025) Pobudova pozytyvnoi zhyttievoi perspektyvy: metodychnyi posibnyk do treninhovoi prohramy dlia roboty z pidlitkami i moloddu [Building a Positive Life Perspective: A Methodological Guide to a Training Program for Working with Adolescents and Youth]. Kyiv : vydavnytstvo FO-P Buria O.D. 100 s. [in Ukrainian].
6. Kapska, A. Y. (2009) Sotsialna pedahohika [Social Pedagogy]. Kyiv : Tsentr uchbovoi literatury. 488 s. [in Ukrainian].
7. Kovtun, A. Yu. (2024) Aktualnist vykorystannia interaktyvnykh tekhnolohii v protsesi profesiinoi pidhotovky maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv [The Relevance of Using Interactive Technologies in the Process of Professional Training of Future Social Workers]. Problemy suchasnykh transformatsii. Seriiia: ekonomika ta upravlinnia. HO «Naukovo-osvitnii innovatsiinyi tsentr suspilnykh transformatsii». Vyp. 3. URL: file:///C:/Users/HP/Downloads/08_02_3_2024_Kovtun.pdf [in Ukrainian].
8. Kokun, O. (2020) Profesiina zhyttiistiikist osobystosti: analiz fenomena [Professional Resilience of the Individual: An Analysis of the Phenomenon]. Aktualni problemy psykholohii: zbirnyk naukovykh prats Instytutu psykholohii imeni H. Kostiuka NAPN Ukrainy. T. V. Vyp. 20. S. 68–81. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/721356> [in Ukrainian].
9. Moiseiuk, V. P., Stoliarenko, O. B., Zhyliak, N. V. (2025) Naukovi osnovy formuvannia rezylientnosti sotsialnykh pratsivnykiv i psykholohiv [Scientific Foundations for the Development of Resilience in Social Workers and Psychologists]. Inkluziia i suspilstvo : naukovyi zhurnal; redkol.: M. M. Tripak (hol. red.). Kamianets-Podilskiy : Navchalno-reabilitatsiinyi zaklad vyshchoi osvity «Kamianets-Podilskiy derzhavnyi instytut». Vyp. 1(9). 132 s. URL: <https://surl.li/ovgvbc> [in Ukrainian].
10. Nestulia, O. O., Nestulia, S. I., Kononets, N. V. (2020) Osnovy liderstva: elektronnyi posibnyk dlia samostiinoi roboty mahistriv osvitnoi prohramy «Pedahohika vyshchoi shkoly» haluzi znan 01 Osvita/Pedahohika spetsialnosti 011 Osvitni, pedahohichni nauky [Fundamentals of Leadership: An Electronic Study Guide for Independent Work of Master's Students in the Educational Program "Higher Education Pedagogy," Field of Study 01 Education/Pedagogy, Specialty 011 Educational and Pedagogical Sciences]. Poltava : PUET. 232 s. [in Ukrainian].
11. Perkhailo, N. A., Yatsenko, L. V. (2020) Sotsialno-psykholohichni aspekty profesiinoho spilkuvannia fakhivtsiv iz sotsialnoi roboty [Socio-Psychological Aspects of Professional Communication of Social Work Specialists]. HABITUS – HABITUS. Vyp. 17. S. 30–34. [in Ukrainian].
12. Fedorchuk, V. M., Fedorchuk, V. V., Komarnitska, L. M. (2021) Treninh komunikativnoi kompetentnosti [Communicative Competence Training]: praktykum; avtory-uporiadnyky: V. M. Fedorchuk, V. V. Fedorchuk, L. M. Komarnitska. Kamianets-Podilskiy : Vydavets PP Zvoleiko D. H. 176 s. [in Ukrainian].
13. Chykhantsova, O., Hutsol, K. (2022) Psykholohichni osnovy rozvytku rezylientnosti osobystosti v period pandemii Covid-19 [Psychological Foundations of Personal Resilience Development During the COVID-19 Pandemic]: praktychnyi posibnyk. Kyiv : Natsionalna akademiia pedahohichnykh nauk Ukrainy, Instytut psykholohii imeni H. Kostiuka. 128 s. [in Ukrainian].
14. Masten, A., Lucke, C., Nelson, K., Stallworthy, I. (2021) Resilience in development and psychopathology: Multisystem perspectives. Annual Review of Clinical Psychology. No 17. P. 521–549. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33534615> [in English].

Дата першого надходження статті до видання – 10.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування – 3.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) – 27.03.2026